

ดอกไม้โบราณคดีไทย ๑๐

โดย ชักกลอน ๕๖ 27

๔๔ ราตรี

"ลมพระพายชายขึ้นในคืนนี้ กลิ่นราตรีหอมระรื่นชื่นใจแสน
ดอกไม้อื่นดับไปในดินแดน จะเหมือนแม่นราตรีไม่มีเลย

วรรณคดี : อิเหนา

พระราชนิพนธ์ : รัชกาลที่ 2

(เนื้อเพลง : กลิ่นราตรีของสุนทรภรณ์)

ดอกราตรี *Costrum nocturnum*

ดอกไม้งาม นำกลิ่นหอม กล่อมใจจิต

วงศ์ *Sonaceae* สีขาวนวล

แต่แฝงพิษ ยามจิตใกล้ ไประงับ

Lady of the night คสายกลีบคลี่

ดอกราตรี หรือหอมดีก ตรีกตรองบ้าง

เห็นหญิงงาม ตามชอก ตรอกริมทาง

พิศจริงสั่ง นิ่งครางเออ เจอกะเทย

ถิ่นกำเนิด เกิดเหมาะสม เกาะอินดีส์ เจ้างามพิศ คิดแล้วชื่น เกินอื่นนอกรี

อยากเคล้าคลอ ขอเคี้ยวใกล้ ใครจิตเขย กลิ่นร่ำเพย เพยพิษ จิตอันแรง

ดอกราตรี มีสารพิษ *Atropine* เข้ร่างกาย ม่านตาขยาย ในปากแห้ง

ใจเต้นช้ำ บัสลาระไม้เอก บอกลำแดง พิษรุนแรง ถึงตาย วายชีวา

เปรียบหญิงงาม ยามพิศกาย คล้ายอุปสรรี อรชร อันแน่น แม่หนองสา

ครอบอันแพ้น ถึงเรือนใน ไร่मारยา ยามคบหา ตามองตา ศรีทธาใจ

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

แดนขึ้นเขิต รัญจวนใจ กระไร
 ด้ขำแถม ต้นกอ ๑๑๑พัน

ดอกรাত্রี หอมหวาน ขวนให้ฝัน
 ด้วยเขิตอัน ยามพิศให้ติดใจ

ถิ่นกำเนิด เกิดใน เกาะอินดีส
 เห็นด้วยงาม เขียวอมเหลือง ไร้องอำไพ

ขำมาติด ตรึงใจ ด้ด้วยใส

แต่โชน เจ้ามีพิษ ติดอยู่หนา

ใบนั้นหนา หากชน เคี้ยวกินไป
 ปากคอแห้ง ใจเต้นรัว มัดม้ดตา

พิษจะเข้า ด้ร่างกาย ทนได้หนา
 หายใจขำ เสียชีวิต ด้ปลิดปลั่ง

ในความงาม มีความร้าย ไม่น่าเชื่อ
 ด้องระวัง อยู่ห่างไว้ ให้มันคง

กลิ่นหอมเหลือง ขวนให้ ติดใจหลง
 ราชวิญญ์ แค้ลมโชย ไบรยกลิ่นมา

ศกุนตลา ณ หนองคาย

แล่นขึ้นใจ ราชินี มีกลิ่นหอม
พระองค์อม ไชยกลิ่นชื่น แสงอาทิตย์
ลมพระพราย ไชยมา พาชื่นเจ็ด
หอมแผ่คิด คำนี้เอง ถึงแต่เธอ

คำคืนนี้ เฝ้าพรา้แพ้อ เธออยู่ไหน
ฝากส่งใจ ที่พร้อมรักดี รักเสมอ
พระองค์ดวง หลงเจ้า เฝ้าละเมอ
คิดถึงเธอ ทุกเวลา ทุกนาที

พอราตรี ล่องลับ กัดบลิ้น
กลิ่นใบยบิบน กลับกลาย ลับหายหนี
ฝากสูรรค์ กระซิบพระองค์ ดวงฤดี
อรั้งที่ พี่ให้ไป ไม่ลาเงาเดือน

ดึกคืนนี้ ไม่มีเจ้า เหวงดวงจิต ชื่นชิวิต ชื่นชิวา หาใดเหมื่อน
อยากกระซิบ ฝากฟ้าไว้ ให้ย่ำเดือน วันมิเดือน หรืออย่างไร ไม่รู้เลย

ศรีวัฒน์ สุวรรณ

“แฉนซึนลิต รัญจวนใจ กระไรนั
ดอกราตรี หอมหอม งามให้ฉัน
ฉันเห็นพ่อง ตั่งตั่งดอย งามเลื่อมพลับ
คุณTumนั้น ท่านร้ายหนอ เพราะไม่เบา

อันราตรี นี้อยู่ คู่กลางวัน
อันลายัณฑ์ นั้นอยู่ คู่เมียเขา
คนนอกหนา อย่า ไปเกียด เสียจริงเรา
ถูกถีบแล้ว เขาต่ำต้ง คงไม่ดี

คราตะวัน ฝนเลื่อน เตือนมิตมิต
ให้ล่องลิต พิศล่อง มอ่งน่องนี้
โคนขนุน หนูนนี่อง รุ่งเรืองดี
อดีตนี้ มีเรืองกล้า เล่าขานมา

ยื่นลับลับ ล้อล้อ รอใครหนอ
ฉันยืนรอ ล้อล้ออยู่ ดูเขามา
รถตุ๊กตุ๊ก กระตุกฉีก ยักยักมา
มีขากหนา ยิ้มร่ารับ จับเอาไป

น้องยานั้น พรรษา หนา ไม่น้อย
ต่อน้องนี้ มีปัญหา หรือว่า ไง

รายการดี ที่วินั้น คุ้นเคยแล้ว
อันต้อเจ้า พี่เข้าใจ ไม่ได้พัก

ต้องทนทุกข์ สุขนั้น มันตายจาก
บ้านนอกอยู่ มุ่งสู่กรุง รุ่งเรืองพลัน

อาหารนี้ ที่พัก จักต้องจ่าย
หนักเกินแรง แรงแน้อยแล้ว เจ้าสำออง

เรือนร่างเจ้า ภาวนี ที่เลือกใช้
แลกรายได้ ใยน้อยนิด คิดไม่เป็น

กลับบ้านเกิด ประเสริฐนัก ใครจักบอก
ปรองชิวี ที่เหวอไซร์ ให้เพ็ดตพอลิน

ตาเศร้าสร้อย ละห้อยจริง ยิ่งสงสัย
พี่ช่วยได้ ไหมน้อง ชั่งใจนึก

อันยิ่งเศร้า เข้าใจ ให้ประจักษ์
แลนลำบาก ยากยิ่ง เรืองจริงนั้น

ความลำบาก ยากเข็ญ เล่นแสบสัน
หวังไว้ฉัน มันหายหด หมดหนทาง

หารายได้ ให้พอ งานก่อสร้าง
แลนอ้างอ้าง เลือกทางผิด ชีวิตลำเค็ญ

หนุ่มกลัดมัน นั้นชอกไซร์ ไล่ไล่มเล่น
มองไม่เห็น แสงสว่าง ทางน้องเดิน

คนบ้านนอก ไม่หลอกหนา นำสรรเสริญ
เบลี้นทางเดิน ได้ไหมแล้ว ภาวนาตรี

โกฐิท ชิวีโรจน

ยามสิ้นแสงสุริยาพำมิตมิต
เห็นดวงดาวพราดระยิบกระระริกกัน

ทำให้คิดพรั่พะอละเมอฝัน
ราวสวรรค์อยู่ใกล้เอื้อมเหลือเอื้อมเมฆา

มองเห็นจันทร์เสี้ยวแสงสลับส่อง
เจ้าของกลิ่นไม้หอมระเหยมา

ชวนให้เฝ้ารออย่างเฝ้าเงาเสื่อองศา
หอมพกาที่ชื่อ "ดอกราตรี"

แล้วเฝ้ารออย่างนานในยามดึก
เคยใกล้ชิดสนิทแนบชิดไว้

พาใจนี้เฝ้ารอเหงาเศร้าหมองศรี
มาวันนี้เจ้าห่างหายไปไหนนา

เปรียบราตรียามดึกปานแสงระยิบ
เหมือนชีวิตยามเศร้าเค้าน้ำตา

ระยิบระคนบนพื้นดินสิ้นหอมหนา
โอ้ชีวิตเปรียบพกาชื่อ "ราตรี"

อติพร แฉนวงศ์

ดอกกรรตริห่อมทอนชวนใจฉัน
ยามคำคืนกลิ่นไอยมาพาสุขฉันได้
ครั้นรุ่งเช้ากลิ่นก็ร้างไกลไปพลัน
มิได้ทันทรับตะวันอันรุ่งเรือง

ดอกกรรตริมีมากมายหลายหลากดี
ดูงามดีมีดวงขาวแดงชมพูเหลือง
เชื่อกว่าปลูกแล้วจะทำให้รุ่งเรือง
เงินทองเงินทองนองมาพาร่ำรวย

กล่าวกันว่าดอกกรรตรินั้นมิพิษ
ดอกนี้โดยชนิดอื่นพิษไว้ในความสวย
แต่ห่อมทอนชวนให้ใจระทวย
ไม่กลัวภัยขมเฝ้ามดมตราตรี

๑ ไร่รัตน์ ภาสกรานนท์

ถึงราตรีหอมหวานชวนให้ฝัน
ไม่มีวันฝันคงค้างอ้างว้างหลาย
ดอกราตรีแม่เจ้าหอมปานใด
คงสมใจ ได้ชื่นเพียงครู่ยาม
เคยถามหาความหอมหวานชวนหลงเจ้า
เป็นเหมือนเราก่อนเข้าสู่อานาม
ถึงเวลาเคยสิ้นคนล้นอยู่เลยได้เอมทราบ
ความดีงามนั้นอยู่ยงคงโลกา

ธำมรงค์ อดิศักดิ์

ดอกกรรตริมีใบบ้านเข้หรือบานเย็น
อยากจะได้ดอกเจ้า ได้เช่นไร

จึงไม่เห็นดอกกลางวันอันแจ่มใส
ตั้งรอให้อาทิตย์ลับกับขอบฟ้า

ตกกลางคืนพื้นผิวดอกดอก
กลีบขจรจอนไปไกลสุดตา

หอมหวานดอกกลีบโรยไยยนาถ
สู่ร่ายามราตรีที่ยาอาณาน

พอฟ้าแสงบางสว่างไร
กลีบหอมหวานยอนใจ ได้อันตรธาน

กลีบก็โรยร้างวางห่างถิ่นฐาน
เหลืออัญญาณแห่งความหอมดอมดมใจ

ดอกกรรตริมีหลากหลายสี

ทั้งที่มีสีขาวดกใส

ทั้งสีเหลืองสีม่วงสีชมพู

เหลือองอมเขียวสีเขียวทึบให้รอนรน

ต้นกรรตริมีความเป็นพิษนี้

มีอยู่ก็กึ่งกำนใบลำต้นผล

มีสารพิษไซยานินและไซโรฟิโนน

สู่ร่างกายคนทำให้ตายทันที

เฉกเช่นอิสรีย์ที่สอยส้ม

คนนิยมชมชอบรอบโคมศรี

อาจแพ้ภัยด้วยความร้ายกาจและอดดี

ก็ควรที่พิจารณาอย่าด่วนไป.....รัก

อาชนท์ ศรีวิสูตร

เป็นไม้ดอก ในวรรณคดีชื่อโอชเอนา
กลิ่นนั้นเล่าหอมหวนชวนใฝ่ฝัน
กลีบดอกแยกเป็นห้าแฉกงดงามครั้น
โดยเจ็ดชั้นที่แต่ราตรีมีพิษภัย

ดอกราตรีดอกเป็นช่ออยู่ปลายกิ่ง
สวยงามยิ่งยามดอกบานก้านใบไหว
เหวี่ยงอร่ามขาวผุดผาดสวยบาดใจ
เหตุโฉนแฝงอันตรายเสียตายครั้น

ใบที่เดี่ยวปลายเรียวแหลมคล้ายใบหอก
ไม่รวมดอกทั้งลำต้นผลกิ่งนั้น
มีสารพิษเสียชีวิตได้ต้องระวัง
หากสารนั้นรับเข้าไปในร่างกาย

กลิ่นดอกหอมชวนชานยามย่ำค่ำ
ให้ชุ่มฉ่ำกลิ่นราตรีหอมเหวี่ยงหลาย
อยากได้เฝ้าอิงแอบแนบข้างกาย
รักไม้คล้ายดอกราตรีไม่มีลืม

๑๓๖ ๑๓๖๖ ๑๓๖๖ ๑๓๖๖

ดอกราตรีขาวนวลชวนใจชื่น
หอมระรินไฉยมาเวลาดำ
ย่อนอดีตตราใดใจระกำ
คอยดอภยันต์ความผิดหวังครั้งด้วยเยาว์

เคยแอบหลงเสน่ห์ที่สวนขาวเจ้าเจ็ด
เชอตั้งเพชรสวยเร็ดเจ็ดเจ็ด
เป็นที่หนึ่งไม่มีสองทำนองของเรา
นามของเจ้าคือ"ราตรีศรีเสนา

แอบรักคุณเก็บไว้ในใจเสมอ
แต่พอเจอพูดไม่ได้เหม็นใจไปบ้าง
เชอเข้ากรุงไปเรียนแพทยวิชา
เราขาวนวลหาที่กินดีในทุกทาง

เป็นช่างร้ายในช่างดีที่อุดรัง
ราตรีสาวที่เคยหวังตั้งเบรียงบร้าง
เป็นคุณนายคนโก้ไฉนอลนาง
ปลื้มปีตินวลบรวงศ์ได้แฟนดี

ผ่านบางนมโคครั้งใดยังใจฉัน
กลิ่นราตรีหอมคืนวันไม่หอมองศรี
ไปได้เถิดนะสาวชื่อชื่อราตรี
บุญที่มีช่วยสนองคุ้มครองเธอ

สุวิทย์ เทียรทอง

ดอกเอ๋ยดอกราตรี(ฮัม)

ไม่มีสีสวยสดงดงามทรู

จึงมีใครมีใครใฝ่ใจดู

หรืออยากรู้ว่าแฝงอยู่แห่งใด

ยามค่ำคืนขึ้นโรยรินกลิ่นราตรี

หอมยวนยัยย์อ้อมอยู่ไหนไหน

อยากเด็ดมาดมดมให้สุมใจ

อาจเคี้ยวได้แสบหอมอนอนหอมเพลื่น

ดอกราตรีไม้พุ่มชุ่มงาม กลิ่นอบหอมชวนให้ใจชัดเจน

ดอกสีขาวพราวพราวข้างหอมเกิน แต่อย่าเมินต้นมีพิษปลิดชีวิต

ระมัดระวังเตือนไว้คนในบ้าน อย่าเอาหญ้ากินใบกลายเป็นผี

หอมเอ๋ยหอมเจ้าดอกราตรี บัดนี้มีราตรีสีทองฟ้าไพ

ดอกพร เดชกุลทอง

ท่ามกลางแห่งราตรีที่มีดมิต
กลิ่นหอมหนึ่งตรึงติดชวนจิต ใญ่
เดินตามกลิ่นสะดูดลงตรงพุ่มไม้
ช่อราตรีพราวใสในคำคืน

หอมเจ้าเอษหวนหวนในความหลัง
กลิ่นนี้ยังอยู่ในใจ ไม่เป็นอื่น
และจะคงเป็นหวังอย่างยั่งยืน
น้ำตารินตลอดครองเต็มสอองตา

ช่อราตรีแห่งเทียช่อเดียวนั้น
บอกเรื่อรอาผูกพันอันมีค่า
แพร่พิศุทธิสัตสอโดยต์วยศรัทธา
หอมยิ่งกว่าหอมใด ไม่เทียบเลย

ช่อราตรี สอองตา

ฉันไม่ขอเบียดกราทรมีกถิ่นคุณ
ดอกหอมรุนแรง ไปให้เวียงหน่อ
ปลูกไว้ใกล้หน้าต่างห้องครัว
ใจระริบจะเป็นลมตมทั้งฉัน

คราวดอกดอกสีขาอปราดสะพรั่ง
คนถิ่นยังคอยตมขมิ้นนั้น
ฉันต้องย้ายครัวห่าง ไปโดยพลัน
ไม่ยั้งงั้นเป็นลมถิ่นลมพัด

เวียงตา จารุเดชา

นั่งรำพึงถึงหน่อกล้วยใจคนจิต

เพลื่นแพ่งพิศตะวันรอนลงอ้ออันแฉ่ง

ทำองพ่างามเมษย์อโยคส์อโยลมแรง

จะแอบแฝงความเศร้าเหงาในใจ

ยามเย็นย่ำรำพันห่อหุ้มจากฟ้า

น้ำนองมาอารมณ์ร้อนขึ้นสดใ้

คำลงแล้วแล้วเสียงลำเสียงไพร

ไ้ดัดองใจคิดถึงเจ้าเฝ้าโคกตรม

หอมอบอวลชวนฝันถึงจันทร์เฝ้า

กลิ่นราตรีหอมเคล้ำเนาอ้อชอุ่ม

ลมพัดเอยเขยแก้มแฉล้มขม

ไ้ดัดอมตมอุมกลิ่นประหินทรอง

ราตรีดอกแสดงามอาบหอมกลิ่น

หากหลงกินต้นใบพิษใหญ่หลอด

อย่าหลงผิดความหอมย์อมหลอด

ด้วยแทนหวองกลิ่นหวานละลานใจ

ดอกเหลืองเสียงสดชื่นรื่นยามดึก

ยามเมื่อนี้ครั้งแรกแปลกใจ

หอมยามเย็นราตรีนี้กระไร

เจ้าหายไปอาลัยเจ้าเฝ้าคำนี้

แม้แอบแฝงพิษร้ายในใบต้น

ดอกหอมดลใจมันให้ฝันถึง

ยามดึกต้นคืนค่อนนอกรำพึง

แลหน้าบซึ่งตรึงใจไม่ร้างรา

อ้อขลิ้ว น สีเหลืองใหม่

ดอกราตรีสีนวลอันนุ่มนวล
พราวพิรุณวิหิตอมกสิขวิไล
ไยตามลมตมดอมหอมชื่นตรา
ถึงเวลาค่ำคืนจึงขึ้นชม

ครารุ่งแสงสิ้นทุกสิ้นประทีปใด
ดอกลีกลีไยไร้ไรแม่ภูรินดม
เหตุใดหนอพอเข้าจึงได้ชื่นชม
ทั้งรุ่งพรมพราวพื้นแกสีนกรระสาย

ดอกราตรีสีนวล นุ่มนวล แต่ไร้กลิ่น	โลมประทีป งามเด่น ดุจเดือนฉาย
แรกบานแย้ม แจ่มจ้า เล็ดประกาย	ระยับพราว คล้ายมณี ศรีแดนไทย
ราตรีสีนวล นุ่มนวล ปองนิทร	ล่องทิวา ราตรีเย็น ใส่นางโฉม
สดชื่น สบจิต ครั้งคราใด	น้อมนำใจ ให้สุข ทุกราตรี

กุศล คำเพราะ

